

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Dansk økonomi er grundlæggende sund med blandt andet historisk lav arbejdsløshed og overskud på betalingsbalancen. Det gælder også den danske banksektor, der generelt er velkonsolideret. Den internationale krise er imidlertid slået igennem i Danmark og har gjort det yderst vanskeligt for mange pengeinstitutter at tilvejebringe den nødvendige likviditet. Manglen på tillid bankerne imellem har gjort det meget vanskeligt for danske banker at fremskaffe den nødvendige likviditet i den aktuelle finansielle krise.

I den første fase af den finansielle krise var pengeinstitutterne særligt tilbageholdende med at yde lån til hinanden, idet det enkelte pengeinstitut var usikkert på, hvornår det selv kunne få brug for likviditet. Nationalbanken indførte i det lys en midlertidig belåningsfacilitet, hvor bankerne selv påtager sig kreditrisikoen. Krisen har imidlertid udviklet sig, særligt i kølvandet på store internationale finanshuses konkurs som f.eks. Lehman Brothers. Bankerne er således i modsætning til tidligere blevet meget mere tilbageholdende med at låne penge til hinanden af frygt for, at det låntagende pengeinstitut går konkurs.

Der er tale om en meget alvorlig situation med internationalt markedssvigt, hvor selv sunde pengeinstitutter har vanskeligt ved at finde likviditet. Det truer den finansielle stabilitet i Danmark, og det kan få alvorlige negative konsekvenser for landets virksomheder og borgere.

Et bredt politisk flertal bestående af regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Liberal Alliance har derfor indgået en aftale om sikring af finansiel stabilitet i Danmark. Aftalen indebærer, at staten sammen med den finansielle sektor (Det Private Beredskab) spænder et sikkerhedsnet ud, så alle bankkunder og øvrige simple kreditorer har fuld sikkerhed for deres tilgodehavender i danske pengeinstitutter og i udenlandske pengeinstitutters filialer i Danmark for så vidt angår indskydere. Ordningen om-

fatter dog ikke de kreditorer, hvis krav mod pengeinstitutterne er baseret på særligt dækkede obligationer samt de aktiver, der ligger til sikkerhed for udstedelsen. Samtlige indskydere vil således være sikrede, og det samme gælder bankerne for så vidt angår de lån de yder til hinanden. Når et pengeinstitut låner til et andet institut, vil det långivende pengeinstitut således ikke have en kreditrisiko i forhold til den låntagende bank, men i sidste ende staten. Det skal sikre den finansielle stabilitet ved at bidrage til, at pengeinstitutterne igen har incitament til at låne likviditet ud til hinanden. Behovet for et sådant generelt sikkerhedsnet skal ses i lyset af, at der er mange pengeinstitutter i Danmark.

Det er vigtigt, at den finansielle sektor (Det Private Beredskab) går forrest ved at vise ansvarlighed. Staten har derfor indgået aftale med Det Private Beredskab om at bidrage med op til 35 mia. kr., svarende til 2 pct. af bruttonationalproduktet. Staten støtter op med den nødvendige statsgaranti og etablerer et Afviklingsselskab, der tager hånd om nødlidende pengeinstitutter, således at indskydere og øvrige simple kreditorer ikke risikerer at lide tab i et pengeinstitut. Ordningen har en varighed på to år og løber til og med 30. september 2010 med mulighed for forlængelse, hvis hensyn til den finansielle stabilitet nødvendiggør en forlængelse.

I aftalerne om finansiel stabilitet lægges der endvidere vægt på, at sikkerhedsnettet skal modsvares af, at den finansielle sektor udviser tilbageholdenhed og bruger de næste to år på konsolidering. Derfor indgår det som et led i aftalen, at sikkerhedsnettet kombineres med et forbud mod udbyttebetaling fra pengeinstitutterne, nye tilbagekøbsprogrammer og nye aktieoptionsprogrammer, mens eksisterende programmer ikke må forlænges eller fornyes. Nationalbanken har iværksat en række nye lånefaciliteter for at sikre pengeinstitutterne mere likviditet mod betryggende sikkerhed. Pengeinstitutterne har således fået mulighed for at belåne aktier m.v. samt mulighed for at låne med sikkerhed i institutternes solvensdækning. Etableringen af en dansk garantiordning for visse kreditorer i pengeinstitutter skal også ses i sammenhæng med, at